

Kotiäänestyksen vaalitoimitsijoiden määrääminen

Keskusvaalilautakunta 13.03.2025 § 19
436/00.00.00/2024

Valmistelija hallintopäällikkö Petra Kajanus, puh. 044 740 1104

Vaalilain 46 §:n mukaan äänioikeutettu, jonka kyky liikkua tai toimia on siinä määrin rajoittunut, ettei hän pääse äänestys- eikä ennakkoäänestyspaikkaan ilman kohtuuttomia vaikeuksia, saa sen mukaisesti kuin vaalilain 55 §:ssä säädetään, äänestää ennakolta kotonaan Suomessa siinä kunnassa, joka onmerkitty äänioikeusrekisteriin hänen kotikunnakseen.

Vaalilain 17 §:n mukaan kotiäänestyksestä huolehtivat vaalitoimitsijat. Vaalitoimitsijat kotiäänestykseen määrää kunnan keskusvaalilautakunta.

Kotiäänestyksen yhteydessä voi äänestää myös kotiäänestykseen oikeutetun kanssa samassa taloudessa asuva omaishoidon tuesta annettussa laissa tarkoitettu omaishoitaja, jos kyseinen kunta on merkitty äänioikeusrekisterissä hänen kotikunnakseen. Muu äänioikeutetun perheenjäsen ei voi äänestää kotiäänestyksen yhteydessä. Omaishoitajalla tulee olla voimassa oleva omaishoitosopimus Pohjois-Savon hyvinvointialueen kanssa.

Kotiäänestykseen oikeutetun on kirjallisesti tai puhelimitse ilmoitettava halukkuudestaan äänestää ennakolta kotonaan viimeistään 12. päivänä ennen vaalipäivää kello 16.00 kotikuntansa keskusvaalilautakunnalle. Ilmoituksen voi äänestäjän puolesta tehdä tämän valitsema henkilö.

Vuoden 2025 alue- ja kuntavaaleissa kotiäänestykseen on siis ilmoittauduttava 1.4.2025 ennen kello 16.00.

Keskusvaalilautakunta lähettää oikeusministeriön ohjeiden mukaisesti hyvissä ajoin ennen viimeistä ilmoittautumispäivää kotiäänestyksen ilmoittautumislomakkeita sellaisille äänioikeutetuille, jotka ovat edellisissä vaaleissa äänestäneet kotonaan.

Kunnan keskusvaalilautakunnan on määrättävä ne henkilöt, jotka toimivat kunnassa kotiäänestyksen vaalitoimitsijoina. Keskusvaalilautakunnan puheenjohtaja puolestaan määrää sen, kuka kotiäänestyksen vaalitoimitsijoiksi määrättyistä henkilöistä toimittaa kunkin yksittäisen kotiäänestyksen.

Kunkin kotiäänestyksen toimittamisesta huolehtii yksi vaalitoimitsija. Keskusvaalilautakunnan puheenjohtaja määrää, kenen äänestäjän luokse kukin vaalitoimitsija menee. Vaalitoimitsijat eivät voi tästä keskenään sopia.

Kotiäänestys toimitetaan jonakin ennakkoäänestysajanjaksoon 2. – 8.4.2025 sattavana päivänä. Kotiäänestys voidaan siis toimittaa joko arkipäivänä tai sunnuntaina.

Kotiäänestyksessä on oltava läsnä vaalitoimitsijan lisäksi äänestäjän valitsema tai hyväksymä 18 vuotta täyttänyt henkilö. Läsnä olevana henkilönä ei kuitenkaan voi toimia vaaleissa ehdokkaana oleva. Muita kelpoisuusehtoja hänelle ei ole asetettu.

Siten esimerkiksi äänestäjän puoliso tai muu lähiomainen taikka omaishoitaja voi olla tällaisena henkilönä.

Mikäli jostain syystä äänestäjällä ei ole tilaisuutta tai hän ei halua valita läsnä olevaa henkilöä, hänen on mainittava tästä ilmoittautuessaan kotiaänestykseen. Keskusvaalilautakunnan puheenjohtajan asiana on tällöin huolehtia siitä, että tällainen henkilö hankitaan kotiaänestyksen toimittamiseen. Läsnä oleva henkilö voi olla esimerkiksi toinen keskusvaalilautakunnan kotiaänestyksen vaalitoimitsijaksi määräämä henkilö. Tällöin hän ei kuitenkaan toimi vaaliviranomaisen ominaisuudessa.

Päätöksen vaikutusten ennakoarviointi: Ennakoarviointia ei ole tarpeen tehdä, koska kyseessä on lakisääteinen asia.

Päätösehdotus Keskusvaalilautakunta päättää määrätä kotiaänestyksen vaalitoimitsijat.

Päätös Keskusvaalilautakunta päätti määrätä kotiaänestyksen vaalitoimitsijaksi Minna Heikkisen.

Lisäksi keskusvaalilautakunta valtuutti keskusvaalilautakunnan sihteerin (tai hänen estyneenä ollessaan keskusvaalilautakunnan II sihteerin) valitsemaan kotiaänestykseen toisen vaalitoimitsijan Minna Heikkisen lisäksi.